

Jedanaesta međunarodna olimpijada lingvistike

Mančester (Velika Britanija), 22.–26. juli 2013. g.

Rešenja zadataka pojedinačnog takmičenja

Zadatak br. 1. Pravila:

1. Ako broj slogova u reči (= osnova + nastavak) je paran, svi slogovi su kratki. Ako broj slogova u reči je neparan, onda se poslednji parni slog osnove produžava.

2 = 2 + 0:	bu₁ja²-∅	3 = 2 + 1:	ba₁ma²-gu₃
4 = 2 + 2:	bu₁ja²-gi₃mbal⁴	3 = 3 + 0:	gu₁da²ga₃-∅
4 = 3 + 1:	gu₁da²ga₃-bi⁴	5 = 3 + 2:	ju₁du²lu₃-mu⁴jay₅
4 = 4 + 0:	mu₁yu²ba₃ra⁴-∅	5 = 4 + 1:	ga₁ja²gi₃mba⁴-gu₅

2. Samoglasnik se gubi u nastavcima **-ni** ili **-mu** ako nastavak sledi neposredno iza dugog samoglasnika.

(a) **mugaɽumu, waɲa:lgu.**(b) **bama:n** — čoveka (*genitiv*), **bupa:bi** — druga žena, **maɟurmuɟay** — s žabom, **muɟa:mni** — majke (*genitiv*).(c) stranca (*genitiv*) — **muyubara:n**, po ribarsku mrežu — **mugaɽugu**, otac — **bimbi**, od žabe — **maɟu:rmu**, bez muškarca — **wagu:ɟagimbal**, goluba (*genitiv*) — **juduluni**, kornjača — **baji:gal**, bez bumeranga — **waɲalɟimbal**.**Zadatak br. 2.** Struktura složenih imenica:

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{atribut} \\ (-l \text{ se gubi}) \end{array}} + \left\{ \begin{array}{l} -d- \text{ (pred samoglasnikom)} \\ -n- \text{ (pred suglasnikom)} \end{array} \right\} + \boxed{\text{reč na koju se odnosi atribut}} .$$

<i>ilennime</i>	krdo jelena („jelenov dom“)	<i>møɲer</i>	grom
<i>joqonnime</i>	drvena kuća („jakutska kuća“)	<i>ciremennime</i>	gnezdo
<i>saanchohoje</i>	drveni nož	<i>joqonchohoje</i>	jakutski nož
<i>johudawur</i>	futrola za nos	<i>saadoɲoj</i>	drvena kutija
(a) <i>ilenlegul</i>	hrana za jelene	<i>uoduo</i>	unuk
<i>cireme</i>	ptica	<i>oɲoj</i>	torba
<i>johul</i>	nos	<i>aariinjohul</i>	cev puške
<i>aariinmøɲer</i>	pučanj („puškin grom“)	<i>uodawur</i>	kolevka
<i>joqodile</i>	konj („jakutski jelen“)	<i>joqol</i>	Jakut
- (b) *aarii* — puška, *aariidoɲoj* — futrola za pušku, *ciremedawur* — gnezdo (= *ciremennime*), *ile* — jelen, *johudewce* — vrh nosa, *legul* — hrana, *saal* — drvo, *saannime* — drvena kuća (= *joqonnime*), *uo* — dete.
- (c) gvozdена ptica — *cuoncireme*, hrkanje — *johunmøɲer*, vrh oštrice noža — *chohojedewce*, torba za hranu — *legudooɲoj*.

Zadatak br. 3. Pravila:

1. x [ʔ].
2. Imenica i atribut koji sledi iza imenice izgovaraju se kao jedna reč, ali na kraju prve reči u izrazu se izgubi [i] nakon samoglasnika a na početku druge reči se izgubi [ʔ].

xisitai xagai [ʔisitaʔ_ʔagai] → [ʔisitaagai]

3. 1 slog = CVV, CV ili VV (C = suglasnik, V = samoglasnik). Rastavljanje na slogove počinje od kraja reči.

xiaapisi → [ʔiaapisi] → [ʔiaapi.si] → [ʔiaa.pi.si] → [ʔi.aa.pi.si]
hixi xitaxi [hiʔi_ʔitaiʔi] → [hiʔitaiʔi] → ... → [hi.ʔi.tai.ʔi]

4. Hijerarhija težine slogova: TVV > DVV > VV > TV > DV (T = bezvučan suglasnik ([h, k, p, s, t, ʔ]), D = zvučan suglasnik ([b, g])). Najdesniji od slogova najteže vrste između tri poslednja sloga reči dobija osnovni akcenat.

giopai sabi [giopaʔ_ʔsabi] → [gio...pa.sa.bi] ^{TV=TV>DV} → [gio.pa.¹sa.bi]

5. Izraz ima sporedan akcenat ako njegova tri poslednja sloga ne sadrže nikakav deo prve reči. Sporedan akcenat stavlja se slično osnovnom akcentu, ali se tri poslednja sloga ne uzimaju u obzir.

giopai sabi [giopaʔ_ʔsabi] → $\overbrace{[gio...pa]}^1 \overbrace{[sa.bi]}^2$ → [gio.pa.¹sa.bi]
giopai xaibogi [giopaʔ_ʔaibogi] → $\underbrace{[gio.pa]}_1 \dots \underbrace{[ai.bo.gi]}_2$ → [₂gio.pa.¹ai.bo.gi]

Odgovori:

<i>xaabi</i>	ʔa. ¹ ai.bi	tanak
<i>xaapisi</i>	¹ ʔaa.pi.si	ruka
<i>xitiixisi</i>	ʔi. ¹ tii.ʔi.si	riba
<i>bigi</i>	bi. ¹ gi	tlo
<i>kagahoaogii</i>	ka.ga.ho.ao. ¹ gii	papaja
<i>kaibai</i>	¹ kai.bai	majmun
<i>kapiigaiitooi</i>	ka.pii.ga.ii.to. ¹ ii	olovka
<i>poogaihiiai toio</i>	poo.gai. ¹ hia.to.io	stara banana
<i>xabagi kapioxio</i>	₂ ʔa.ba.gi.ka.pio. ¹ ʔio	drugi tukan
<i>xabagi xogiai</i>	ʔa.ba. ¹ gio.gi.ai	velik tukan

Zadatak br. 4. Red reči je $\boxed{\text{subjekat}} \boxed{\text{glagol}} \boxed{\text{objekat}}$. Ako subjekat nije ni posedovano, ni vlastita imenica, prethodi mu član *a*.

Imenica: $\boxed{\text{koren}} + [-hi \text{ množina}] + \left[\begin{array}{l} \text{posednik:} \\ -ku \quad 1 \text{ l. jednine} \\ -no \quad 3 \text{ l. jednine} \\ -ndo \quad 3 \text{ l. množine} \end{array} \right]$.

Vlastita imenica: *a* + $\boxed{\text{prvi slog korena}} + a + \boxed{\text{koren}}$.

Posedovanje:

$\boxed{\text{posedovano} -no \text{ posednik (jedinina)}}$, $\boxed{\text{posedovano} -ndo \text{ posednik (množina)}}$.

Glagol: $\left\{ \begin{array}{l} d- \text{ živo i množina} \\ n- \text{ neživo ili jedina} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} o- \text{ prezent} \\ a- \text{ futur} \end{array} \right\} + \boxed{\text{koren}}$.

Futur: Ako je prvi zvuk korena *f*-, zamenjuje se zvukom *m*-, u suprotnom slučaju iza prvog suglasnika ubacuje se *-um*-.

Predlog *we* pokazuje smer kretanja.

1. *andoandoke nogholi lagahiku.*
- (a) Majmun kupuje moje mrave.
2. *a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.*
Demoni će se vratiti učeniku žena.
3. Mrav će se penjati na đakov kamen.
a-la-a-laga na-moni we kontu-no muri.
4. Mravi idu Demonu.
a laga-hi do-kala we a-dhi-a-dhini.
- (b) 5. Majmuni mojih žena će poseći moje banane.
ndoke-hi-ndo robhine-hi-ku da-dumodo kalei-hi-ku.
6. Brda majmuna su daleko.
molo-hi-no ndoke no-kodoho.

Zadatak br. 5. Aktivnost u delu A izaziva se mišlju o skloništu. Aktivnost u delu B izaziva se mišlju o manipulacijama koje su izvršene rukama. Aktivnost u delu C izaziva se mišlju o hrani. Aktivnost u delu D izazivaju dugačke reči. Istraživači tvrde da prva tri faktora su ekološki značajni (drugim rečima, rezultati eksperimenta su u skladu sa podacima o ljudskom ponašanju u stvarnom životu) i bitni za opstanak, a deo D je odgovoran za približni vizualni prikaz štampanih reči.

Reč	Prevod	Deo A (sklonište)	Deo B (manipulacije rukama)	Deo C (hrana)	Deo D (dugačke reči)
<i>refrigerator</i>	'frižider'	niska	niska	visoka	visoka
<i>cow</i>	'krava'	niska	niska	visoka	niska
<i>bed</i>	'ležaj'	visoka	niska	niska	niska
<i>butterfly</i>	'leptir'	niska	niska	niska	visoka
<i>spoon</i>	'kašika'	niska	visoka	visoka	niska
<i>cat</i>	'mačka'	niska	niska	niska	niska